

„Asexual? A sexual what?“ – Todd Chavez kao primjer prikaza aseksualnosti u medijima

Dina Žužul

Odsjek za psihologiju

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

ORCID: 0009-0006-6466-0536

Sažetak

Posljednjih godina raste svijest o raznolikom svijetu seksualnih orijentacija, no jedna od orijentacija koja u medijima često biva zapostavljena je aseksualnost. Aseksualnost je obilježena odsustvom osjećaja seksualne privlačnosti. Unatoč manjku seksualne privlačnosti, neke aseksualne osobe osjećaju romantičnu privlačnost i imaju želju stupiti u romantični odnos. Animirana TV serija *BoJack Horseman* prikazuje poteškoće s kojima se Todd Chavez, jedan od glavnih likova, suočava snalazeći se u romantičnim vezama kao aseksualna osoba. U seriji je prikazan njegov put do otkrivanja i prihvaćanja vlastitog identiteta, ali i prihvaćanje i podrška njegove okoline.

Ključne riječi: aseksualnost, *BoJack Horseman*, identitet, romantični odnosi, seksualna orijentacija

BoJack Horseman animirana je TV serija za odrasle (Bob-Waksberg i sur., 2014-2020) koja kroz svojih šest sezona prati život nekolicine glavnih likova i na satiričan način prikazuje današnji svijet slavnih. Radnja serije uglavnom se vrti oko kaotičnog života bivše TV zvijezde BoJacka Horsemana, no veliku ulogu igraju i njegovi prijatelji i poznanici. Jedan od glavnih likova je i Todd Chavez. Todd je BoJackov cimer kojeg su roditelji izbacili iz kuće, zbog čega već godinama živi u BoJackovom dnevnom boravku. Ističe se po svojim kreativnim te nekonvencionalnim idejama i hobijima. Prikazan je kao opušten, snalažljiv i maštovit, ali i zaboravan i naivan. Toddov lik specifičan je po mnogočemu, a jedna od njegovih posebnosti otkrivena je gledateljima (i njemu samome) u trećoj sezoni serije: dok za ostale likove kroz prve tri sezone razne romantične i seksualne avanture često predstavljaju središnji dio njihove priče, Todd do treće sezone nije uključen u romantičan ili seksualni odnos s nekim od drugih

likova. U trećoj sezoni upoznajemo Emily, njegovu bivšu djevojku iz tinejdžerskih godina. Susreću se na vjenčanju Emilyne prijateljice i gledateljima ubrzo postaje jasno da između njih još uvijek postoje romantični osjećaji. Ipak, lako je primijetiti i Toddovu neugodu na prijedlog da s Emily provede noć u slobodnoj hotelskoj sobi, za koju mu BoJack daje ključ. Todd pronalazi razne (šašave) izgovore kako bi to izbjegao te na kraju interakcije sam odlazi u sobu koristeći izgovor da se ne osjeća dobro i ostavlja Emily (i gledatelje) zbunjenu.

Ubrzo saznajemo da je razlog Toddove neugode i traženja izgovora to što je on zapravo **aseksualan**. Postoje različite definicije aseksualnosti, no najčešće se definira kao seksualna orijentacija određena odsustvom seksualne privlačnosti prema ikome (Bogaert, 2004). Ova definicija podrazumijeva postojani nedostatak seksualnih sklonosti prema drugima, odnosno nedostatak interesa za seksualne aktivnosti s drugima. Također, ne odnosi se na osobe koje osjećaju seksualnu privlačnost, ali unatoč tome biraju ne sudjelovati u seksualnim aktivnostima s drugima, odnosno na osobe koje su u celibatu (Bogaert, 2015). Prema rezultatima istraživanja koje je Bogaert (2004) proveo u Ujedinjenom Kraljevstvu, prevalencija aseksualnosti u općoj populaciji je oko 1 %, no u novijim istraživanjima procjene variraju od 0,5 % (Bogaert, 2013) do 3,3 % (Höglund i sur., 2014). Odsustvo seksualne privlačnosti **ne podrazumijeva** nužno i odsustvo romantične privlačnosti. Dok neke aseksualne osobe ne osjećaju ni romantičnu privlačnost, neke mogu osjećati romantičnu privlačnost prema istom, suprotnom ili prema oba spola (Bogaert, 2015), kao i imati želju za stupanjem u romantičnu vezu s drugom osobom (Van Houdenhove i sur., 2014, Kelleher i Murphy, 2024). S obzirom na to da mu se Emily sviđa i želi biti u vezi s njom, Todd bi se također svrstavao u kategoriju aseksualnih osoba koje osjećaju romantičnu privlačnost.

Nakon ovog susreta, Todd i Emily nastavljaju se družiti i naizgled se odlično slažu te zajedno provode puno vremena. Međutim, situacija među njima zakomplicira se poslije Toddova saznanja da su BoJack i ona proveli noć zajedno nakon što ju je Todd odbio te su to skrivali od njega. S obzirom na to da Todd već osjeća zabrinutost zbog seksualne nekompatibilnosti, može se pretpostaviti da je ovaj događaj u njemu probudio dodatni osjećaj neadekvatnosti za stupanje u romantičnu vezu s Emily. Nekoliko epizoda kasnije, Todd i Emily razgovaraju o svom odnosu te ga ona pita je li možda homoseksualan jer primjećuje da mu se sviđa, ali ima dojam da ga ne privlači. Nalazi Mandigo i Kavare (2022) upućuju na to da se aseksualni muškarci često susreću s idejom da su zasigurno homoseksualni ako nisu heteroseksualni, tj. ne osjećaju seksualnu privlačnost prema ženama. Hetero- i homoseksualnost predstavljene su kao jedine mogućnosti zbog čega sami pretpostave da su

homoseksualni, ili pak to za njih pretpostavi društvo. U ovom se razgovoru i Todd susreće s tom pretpostavkom, na koju odgovara: „nisam *gay*, barem mislim da nisam, ali mislim da nisam ni *straight*. Zapravo ne znam što sam. Mislim da bih mogao biti **ništa**“ (Bob-Waksberg i sur., 2016, sezona 3, epizoda 12, 0:22:09). Emily mu odgovara da je i to u redu, što kod Todda izaziva olakšanje. Kasnije, kad Todd Emily u šali pozove van, ona ga odbije. Iako se odlično slažu, ona traži partnera koji nije aseksualan. Ovo je prvi put u seriji da neki od likova izričito spominje aseksualnost. Todda taj naziv u početku zbunjuje i reagira defenzivno, ne želeći prihvatiti takvu oznaku. Emily se počinje opravdavati kako ne misli to na negativan način i da nije bitno kako se Todd identificira jer ga svakako podržava. Ipak, zbog seksualne nekompatibilnosti odlučuju da stupanje u vezu nije dobra odluka za njih.

U ovim scenama, iz Toddovih riječi i neverbalne komunikacije može se iščitati neugoda i nesigurnost oko vlastitog identiteta, što je često u aseksualnoj populaciji (Van Houdenhove i sur., 2014, Mandigo i Kavar, 2022, Kelleher i Murphy, 2024). Aseksualci često izvještavaju o tome kako osjećaju da su izolirani i drugačiji od većine zbog manjka osjećaja seksualne privlačnosti i seksualnog interesa (Mandigo i Kavar, 2022, Gupta, 2016, Carrigan, 2011). Život u društvu koje nije upoznato s aseksualnom orijentacijom, ne prihvaća ju ili smatra da se u njoj podlozi nalazi patologija predstavlja prepreku na putu do samoprihvatanja i sigurnosti u vlastitu seksualnu orijentaciju kod aseksualnih pojedinaca, a posebice otežava proces otkrivanja drugima (Mandigo i Kavar, 2022, Kelleher i Murphy, 2024). Također, aseksualne osobe često imaju dojam da živimo u hiperseksualiziranom društvu koje veliki naglasak stavlja na seksualne odnose i važnost seksa u vezama, što budi dodatni osjećaj neshvaćenosti ili neadekvatnosti, zbog čega neki imaju poteškoća s prihvatanjem aseksualnosti kao dijela svog identiteta (Higginbottom, 2024, Kelleher i Murphy, 2024).

Prvi znakovi prihvatanja aseksualnog identiteta primjećuju se u četvrtoj sezoni serije kad s BoJackom raspravlja o situaciji s Emily. Todd izražava nesigurnost oko toga je li njegova zaljubljenost prema Emily uopće bila stvarna i smije li uopće osjećati zaljubljenost, nakon čega priznaje da smatra da je aseksualan. BoJack u početku ne zna što to znači te mu Todd kratko objašnjava značenje riječi aseksualan kao „ne seksualan“ i očekuje da će mu to biti čudno. BoJack odgovara s prihvatanjem i sa šalom, te Todd zaključuje da se dobro osjećao kad je taj dio svog identiteta iskazao na glas. Nakon ovog razgovora, Todd odlučuje otići na druženje za aseksualne osobe. Ovaj dio serije iznimno je značajan jer prikazuje put do prihvatanja vlastitog aseksualnog identiteta i važnu ulogu koju pozitivna reakcija bliskih

osoba može imati, što gledateljima koji se nalaze u sličnoj situaciji može poručiti da je moguće naći osobe koje će ih podržati i prihvatiti. Prikazano je da i osobe poput BoJacka, koje možda nisu od ranije upoznate s konceptom aseksualnosti, neće nužno reagirati negativno, što nekim aseksualnim osobama predstavlja brigu jer su se susretali s time da neinformirane osobe umanjuju ili otpisuju njihov identitet (Higginbottom, 2024). Također, prikaz sastanka za aseksualne osobe na kojem su prisutni različiti likovi šalje poruku da se i aseksualne osobe međusobno razlikuju. Ova poruka učvršćena je i u kasnijim epizodama kad upoznajemo aseksualni par koji je u braku. Iako je prihvatio da je aseksualan, Todd nije u potpunosti upoznat s tim dijelom svog identiteta i začuđen je kad upoznaje par koji mu razjašnjava da neke aseksualne osobe nisu zainteresirane za romantične odnose, dok neke žele biti u vezi ili braku te da ih aseksualnost u tome ne zaustavlja. Ovaj dio relevantan je posebice zbog Toddove izjave da nije siguran **smije li** biti zaljubljen u nekog, odnosno smije li mu se netko svidati. Kod nekih aseksualnih osoba javlja se misao da je pronalazak ljubavi beznadan jer imaju dojam da ljubav shvaćaju na drugačiji način u odnosu na većinu populacije (Kelleher i Murphy, 2024, Van Houdenhove i sur., 2014). Drugi pak izvještavaju o osjećaju krivnje, neugode i pritiska kad je riječ o stupanju u romantične odnose zbog percipiranih društvenih očekivanja da romantični odnosi nužno uključuju i stupanje u seksualnu aktivnost (Higginbottom, 2024). Upoznavanje s vlastitim aseksualnim identitetom i njegovo prihvaćanje mogu pomoći u gledanju na svoje trenutačne i buduće veze u pozitivnijem svjetlu (Mandigo i Kavar, 2022), što je vidljivo i na Toddovom izrazu lica. Prikaz zadovoljnog aseksualnog para koji je u sretnom braku može pomoći u razbijanju uvjerenja da aseksualne osobe ne mogu pronaći kompatibilnog partnera i da je za sretnu vezu ili brak potrebno biti i seksualno intiman s partnerom/icom.

U četvrtoj sezoni pojavljuje se Yolanda Buenaventura koja s Toddom surađuje na njegovoj ekscentričnoj poduzetničkoj ideji otvaranja zubarske ordinacije čiji su zaposlenici odjeveni u klaunove kako bi se djeca manje bojala zubara. Yolanda se u posao uključuje zbog loših recenzija koje ordinacija dobiva. Kroz kaotičnu suradnju opažamo razlike između ozbiljne i pribrane Yolande i kreativnog i humorističnog Todda. Unatoč razlikama, na kraju sezone Yolanda Todda poziva van, a on joj odmah daje do znanja da je aseksualan. Yolanda mu priopći da je svjesna tog, da je i ona aseksualna te da je upravo to razlog zašto ga zove van. Iako njihove osobnosti nisu kompatibilne i nemaju zajedničke interese, Yolandi je to što su oboje aseksualni dovoljan razlog za izlaženje s Toddom, što u petoj sezoni izaziva poteškoće u njihovoj vezi. Postaju sve svjesniji svoje nekompatibilnosti i u istoj sezoni

prekidaju svoju vezu. Tijekom jednog od razgovora Todd spominje ideju izrade *dating* aplikacije za aseksualne osobe koje osjećaju romantičnu privlačnost jer je teško pronaći kompatibilnog aseksualnog partnera i da zbog tog aseksualci ulaze u veze s partnerima s kojima nemaju ništa zajedničko osim aseksualnosti. Mogući je razlog ulaska u ovakve veze strah od nemogućnosti pronalaska kompatibilnog partnera koji je također aseksualan, ili koji prihvaća aseksualnu orijentaciju svog romantičnog partnera. Neke aseksualne osobe žele isključivo partnera koji je također aseksualan jer smatraju da takav partner vjerojatno ima više razumijevanja za njihove granice, iskustva i osjećaje, što dodatno smanjuje broj osoba koje su im dostupne za vezu, tj. *dating pool* (Higginbottom, 2024). Ipak, kao što se primjećuje na primjeru Todda i Yolande, seksualna kompatibilnost nije dovoljna za uspješnu vezu i sama činjenica da su oba partnera aseksualni ne predviđa kompatibilnost i složnost u drugim aspektima romantične veze. Toddova veza s Yolandom zanimljiv je pandan njegovom odnosu s Emily: u svakom od odnosa postojao je jedan, a nedostajao neki drugi od aspekata kompatibilnosti; u odnosu s Yolandom nedostaje kompatibilnost na razini osobnosti i interesa, a u odnosu s Emily nedostaje seksualna kompatibilnost, zbog čega su veze s obje djevojke bile nemoguće ili neuspješne.

Nakon neuspješne veze, Emily iznenađuje Todda osnivanjem *dating* aplikacije „*All About That Ace*“ kako bi mu pomogla u pronalasku partnerice. Nažalost, Todd se susreće s problemom o kojem izvještava i velik broj aseksualnih osoba koje se odlučuju na upoznavanje putem aplikacije: korisnici izvještavaju o tome da aplikacije često imaju mali broj aktivnih korisnika iako smatraju da su *dating* aplikacije najpopularniji i najpristupačniji način upoznavanja drugih aseksualnih osoba (Higginbottom, 2024). U seriji je Todd jedini korisnik aplikacije, što u nekim trenucima djeluje obeshrabrujuće i smanjuje nadu u to da će uspjeti naći nekog tko je aseksualan. Osobe raznih seksualnih orijentacija, kad traže potencijalne partnere, osim seksualnoj kompatibilnosti veliku važnost pridaju i drugim karakteristikama poput međusobne privlačnosti, kompatibilnih interesa ili osobina (Conway, 2024), što smanjuje broj ljudi koje smatraju potencijalnim partnerima. Kod aseksualnih osoba koje, kao što je navedeno na početku, čine oko 1 % populacije (Bogaert, 2004), ova potraga zasigurno se doima još kompleksnijom, što može probuditi osjećaje beznađa.

No, na Toddovu sreću, njegova priča ovdje ne završava. U šestoj i posljednjoj sezoni serije *BoJack*, Todd upoznaje konobaricu Maude koju u drugom dijelu epizode vidimo kako odbija muškarca koji ne shvaća zašto je izašla s njim ako joj nije seksualno privlačan. Maude objašnjava da joj se sviđa, ali ima „nekih stvari“ za koje ona nema interes. Muškarac na to

inzistira da je zasigurno zbog religioznih uvjerenja iako Maude bezuspješno objašnjava da njen manjak interesa nema veze s tim. Iz konteksta i gledatelji i BoJack zaključuju da je Maude vjerojatno aseksualne orijentacije te joj BoJack preporučuje aplikaciju za aseksualce koju koristi i Todd. Maude i Todd ubrzo se upoznaju i u njihovim interakcijama vidljiva je velika kompatibilnost: oboje su kreativni, šaljivi i otvoreni. Započinju vezu i nakon nekog vremena useljavaju zajedno, što šalje poruku da je i aseksualnim osobama moguće pronaći kompatibilnog partnera ili partnericu i kako seksualna privlačnost, interes ili aktivnost nisu nužni preduvjeti za ispunjavajuću i zdravu vezu.

Unatoč tomu što je *BoJack Horseman* prvenstveno humoristična i satirična animirana serija, dotiče se ozbiljnih i relevantnih tema pa je tako i aseksualnost jedna od njih. Serija se dotiče mnogih problema s kojima se aseksualne osobe susreću u stvarnom životu: osjećaj različitosti, neinformiranost o aseksualnosti, strah da neće moći pronaći kompatibilnog partnera, strah da ih okolina neće prihvatiti. Najbitniji je dio svakako to što Toddova aseksualnost nije prikazana kao šala ili bolest koju je potrebno izliječiti, već kao potpuno razumna i prirodna seksualna orijentacija. Prihvatanje vlastite aseksualnosti i razumijevanje od strane društva pozitivno koreliraju s općim životnim zadovoljstvom kod aseksualnih pojedinaca (Brozowski i sur., 2025), a medijski prikaz aseksualne osobe koja doživljava sretan završetak može dodatno potaknuti razvoj samoprihvatanja kod gledatelja.

Literatura

- Bob-Waksberg, R., Bright, N., Cohen, S.A., Fetter, B., Wiseman, J., Arnett, W., Paul, A. i Weil, A. (Izvršni producenti). (2014-2020). *BoJack Horseman* [TV serija]. Tornante Company, ShadowMachine, Netflix.
- Bob-Waksberg, R. (Autor) i Winfrey, A. (Redateljica) (2016) *That Went Well* (Sezona 3, Epizoda 12) [Epizoda TV serije] u Bob-Waksberg, R., Bright, N., Cohen, S.A., Fetter, B., Wiseman, J., Arnett, W., Paul, A., i Weil, A. (Izvršni producenti). (2014-2020). *BoJack Horseman* [TV serija]. Tornante Company, ShadowMachine, Netflix.
- Bogaert, A. F. (2004). Asexuality: prevalence and associated factors in a national probability sample. *Journal of Sex Research*, 41(3), 279–287. <https://doi.org/10.1080/00224490409552235>
- Bogaert, A. F. (2013). The Demography of Asexuality. *International Handbooks of Population*, 5, 275–288. https://doi.org/10.1007/978-94-007-5512-3_15
- Bogaert, A. F. (2015). Asexuality: What It Is and Why It Matters. *The Journal of Sex Research*, 52(4), 362–379. <https://doi.org/10.1080/00224499.2015.1015713>

- Brozowski, A., Chopik, W. J., Weidmann, R., Oh, J. i Weaver, J. R. (2025). Demographic and experiential characteristics of asexual individuals and associations with well-being. *Archives of Sexual Behavior*, 54, 575–588. <https://doi.org/10.1007/s10508-024-03068-0>
- Carrigan, M. (2011). There's more to life than sex? Difference and commonality within the asexual community. *Sexualities*, 14(4), 462–478. <https://doi.org/10.1177/1363460711406462>
- Conway, F. M. (2024) „*You Just Haven't Found the Right Person Yet.*”: *A Study of the Relationship Differences Between Asexual and Allosexual Individuals*. [Diplomski rad, Eastern Kentucky University]. Encompass. https://encompass.eku.edu/honors_theses/1038
- Gupta, K. (2016). “And Now I'm Just Different, but There's Nothing Actually Wrong With Me”: Asexual Marginalization and Resistance. *Journal of Homosexuality*, 64(8), 991–1013. <https://doi.org/10.1080/00918369.2016.1236590>
- Higginbottom, B. (2024). The nuances of intimacy: Asexual perspectives and experiences with dating and relationships. *Archives of Sexual Behavior*, 53(5), 1899–1914. <https://doi.org/10.1007/s10508-024-02846-0>
- Höglund, J., Jern, P., Sandnabba, N. K., i Santtila, P. (2014). Finnish Women and Men Who Self-Report No Sexual Attraction in the Past 12 Months: Prevalence, Relationship Status, and Sexual Behavior History. *Archives of Sexual Behavior*, 43(5), 879–889. <https://doi.org/10.1007/s10508-013-0240-8>
- Kelleher, S. i Murphy, M. (2024). Asexual identity development and internalisation: a thematic analysis. *Sexual and Relationship Therapy*, 39(3), 1–29. <https://doi.org/10.1080/14681994.2022.2091127>
- Mandigo, D.M. i Kavar, L.F. (2022). The Asexual Male Experience: A Phenomenological Inquiry. *The Qualitative Report*, 27(2), 488–508. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2022.5213>
- Van Houdenhove, E., Gijs, L., T'Sjoen, G. i Enzlin, P. (2014). Stories About Asexuality: A Qualitative Study on Asexual Women. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 41(3), 262–281. <https://doi.org/10.1080/0092623x.2014.889053>

Abstract

In recent years, the awareness of the diverse spectrum of sexual orientations has been increasing. However, one orientation often overlooked in the media is asexuality. Asexuality is characterized by the absence of sexual attraction. Despite this, some asexual individuals experience romantic attraction and a desire to engage in romantic relationships. The animated TV series *BoJack Horseman* depicts the challenges faced by Todd Chavez, one of the main characters, as he navigates romantic relationships as an asexual person. The series portrays his journey of discovering and accepting his identity/self-discovery and acceptance, as well as the acceptance and support he receives from those around him.

Keywords: asexuality, *BoJack Horseman*, identity, romantic relationships, sexual orientation